Kauppapuutarhaliitto ry
Toiminnanjohtaja Jyrki Jalkanen, p. 0400 800 268
jyrki.jalkanen@kauppapuutarhaliitto.fi

LAUSUNTO
3.4.2017

EDUSKUNTA
Maa- ja metsätalousvaliokunta

Viite: **HE 21/2017 vp maataloustuotteiden markkinajärjestely (ns. kouluhedelmätuki) lausuntopyyntö 30.3.2017**

Kasvihuoneyrittäjien toimialajärjestönä Kauppapuutarhaliitto ry toteaa seuraavaa:

On erityisen hyvä, että Suomi vihdoin ja viimein on mukana tässä järjestelmässä. Tämä on järkevä tapa palauttaa kotiin Suomen EU-jäsenmaksuja.

Suomalaiset huonoja kasvisten käyttäjiä

Suomalaisten ja erityisten kasvuikäisten lasten kasvisten käyttö on vaarallisen alhaisella tasolla, ollen yksi EU28-maiden alhaisimmista. Olemme EU:n 5. huonoin kasvisten käyttäjä, käyttö on nyt selvästi alle 300 g/d/hlö. Tavoite on vähintään 500 g/d/hlö.

Lisäksi on huolestuttavaa, että etenkin vihannesten käyttö jatkaa laskuaan. Juuri julkaistujen Luken vuoden 2016 kotimaan puutarhatilastojen sekä Tullin tuontilukujen mukaan vihannesten määrä markkinoilla oli 2016 kolme prosenttia alhaisempi kuin 2014. Näin siitäkin huolimatta, että kasvisten käyttö on viime vuosina ollut yksi median ykkösaiheista.

Erityisesti meitä huolestuttaa yhä paisuva ulkomaisten hedelmien tuonti. Niiden tuonti on kasvanut +11,4 % vuodesta 2014 vuoteen 2016. Kotimaisen hedelmätuotannon osuus on marginaalinen, vaikkakin omenan tuotanto kasvaa hyvää vauhtia. Tuontihedelmien lisäystä ei pidetä useistakaan syistä tavoiteltavana mm. niiden suurten ympäristö- ja hävikkivaikutusten, vihanneksia korkeamman sokeripitoisuuden sekä kauppataseen kannalta. Painopisteen tulisikin olla vihannesten käytön edistämisessä.

Luomun erilaistaminen voi johtaa tuonnin kasvuun

Koko järjestelmän ydinajatus on edistää lasten nykyistä terveellisempiä ruokailutottumuksia ja lisätä siten myös kasvisten kulutusta. Luomun nostaminen erityisasemaan ei mielestämme ole tässä yhteydessä perusteltua kahdesta syystä. Luomun laajentumisen tulee tapahtua

markkinaehtoisesti, ei hallinnon pakkotoimenpitein tai siihen rinnastettavien suositusten kautta. Luomun terveellisyysperusteelle ei ole kiistatonta näyttöä.

Kasvihuonevihannesten osalta on kuitenkin olemassa edellistäkin vakavampi seikka. EU-tason kasvihuoneviljelyn säännökset ovat parhaillaan (olleet jo vuosia) käsittelyssä ilman minkäänlaista aikahorisonttia niiden valmistumisesta. Esillä olleet versiot ovat sisällöltään sellaisia, että toteutuessaan ne lopettaisivat nykyisen kaltaisen kasvihuonevihannesluomun viljelyn Suomessa. Jos näin käy, ohjautuisi kaikki keinotekoisesti tai hallinnon ohjauksen kautta tuleva luomun lisäkysyntä tuontituotteisiin. Ja vastaavasti menetettäisiin kotimaisia työpaikkoja.

Edellisessä asiassa ministeri Kimmo Tiilikaisen johdolla Suomi yhdessä Ruotsin ja Tanskan kanssa yrittää löytää Suomelle siedettävää ratkaisua.

Jakeluun vain kotimaisia kasviksia

Tukeen hyväksyttävien tuotteiden tulee olla sellaisia, että lapset ja nuoret suostuvat niitä syömään. On turha tyrkyttää retikkaa tai punakaalin raastetta, sillä tulokset voidaan arvata ennalta.

Kaikissa muissa järjestelmässä mukana olevissa EU-maissa voidaan viljellä Suomea laajempi kirjo kasviksia, myös hedelmiä. Siksi useimmissa maissa tuetaankin ensisijaisesti omassa maassa viljeltäviä tuotteita. Meillä tulee pyrkiä samaan. Kotimaisia vaihtoehtoja on löydettävissä kymmenkunta, minkä pitää olla riittävä määrä.

Kasviksia ei riitä kaikille

Tuen rajaaminen vain osalle ikäluokasta – tai avoimen kilpailun kautta alueellisesti – on välttämätöntä, jotta mukaan hyväksyttäville nuorille saadaan riittävän toiston kautta syntyvä tottumus kasvisten käyttöön. Aikaisempien vuosien EU-jäsenmaiden kokemusten mukaan toistoa tulee olla vähintään kahden viikon jakson ajan. Tämä onkin esityksessä esitetty minimipituus. Se on hyvä asia.

Helsingissä, 3.4.2017

Kunnioittaen

Jyrki Jalkanen
Kauppapuutarhaliitto ry
Toiminnanjohtaja